

Un bon primer intent

Si no la millor, sí segurament una de les millors novel·les d'un escriptor valencià entre *Tirant lo Blanc* i el País Valencià posterior a Joan Fuster, es va publicar a Barcelona l'any 1929. Però no sembla que la llegís gaire ningú. Carles Salvador, el mallorquí Francesc Vidal, alguns altres més i, potser, Joan Estelrich, perquè a finals dels anys vint l'autor d'*Ícar o la impotència* era el seu secretari. Es deia Artur Perucho, era de Borriana, el seu pare, xativí. Va escriure aquesta novel·la i ja no en va tornar a publicar –ni segurament a escriure– cap més. I si *Ícar o la impotència* s'esdevé a París és perquè feia tres mesos que hi vivia gràcies que Estelrich l'havia recomanat perquè el *Diario de Barcelona* l'hi enviés com a corresponal.

Casualment, jo vaig llegir per primera vegada aquesta novel·la a finals dels setanta. Com pràcticament tothom, d'aquest Perucho tampoc no en sabia res. Però el títol mig filosòfic, mig d'assaig, el fet que fos un autor desconegut i, encara, el fet que l'exemplar que vaig trobar en una llibreria de vell de Barcelona –de la col·lecció l'Estel–

estigués molt ben conservat i ben editat em van cridar l'atenció. Recordo que vaig llegir-la i que la vaig acabar. No pas un gran llibre, però tampoc un llibre que no valgués la pena. No hi havia tornat a pensar gaire més fins que fa uns mesos vaig saber que Josep Palomero l'havia rescatada i que n'havia escrit una introducció.

A *Ícar o la impotència*, Tristany, el protagonista de 29 anys, viu a París “desencantat del futur acomodaticí que l'espera a València”. A València hi viu Lutgarda, l'amor verdader, si entenem per verdader l'amor que passa pel matrimoni i que continua amb el pas dels anys. A part de l'única carta que escriu, tot el que sabem de Lutgarda ens ve explicat directament per Tristany. A París, aquest valencià ja no tan jove per a aquella època coneix algunes dones més. Sobretot, Marcelle, que simbolitza l'amor sensual, i Marguerite, l'amor espiritual. La primera treballa en uns magatzems i té molt més fons del que Tristany li sap veure; la segona, és més gran que no ell i està casada amb l'enginyer Jean Berard.

Si llegeixen *Ícar o la impotència* descobriran que Perucho va ser un autor ambiciós i modern, capaç d'escriure sobre un personatge que té converses i relacions desinhibidament sexuals amb Marcelle, que sap moure's en un ambient culte i burgès anant darrere de Marguerite, aparentment un àngel; que sap indagar en els dubtes, il·lusions, descobertes i frustracions del protagonista.

Deixant a part un rerefons ben masculista, compto que els desplaurà també un final excessivament ràpid, possible, però trampós. Entre les qualitats, destacaria que en alguns moments el narrador heterodiegètic recorre al monòleg interior. Jo no sé si, com escriu Palomero, Perucho va ser un dels primers escriptors, si no el primer, que el va emprar “en totes les lletres hispàniques”. I potser també sigui interessant la comparació que fa Palomero entre *Ícar o la impotència* i algunes altres obres europees, sobretot amb *Han tallat els llozers*, d'Éduard Dujardin. M'ha sorprès, però que hagi dedicat tan poca atenció a l'estada barcelonina de

El narrador recorre al monòleg interior

Perucho, prèvia als seus anys a París. Citant Xavier Benguerel, Palomero escriu que la tertúlia barcelonina de Ramon Sastre podria haver-li servit d'inspiració en el moment d'escriure les vetllades amb els Berard. Però costa d'entendre que no faci cap referència a la novel·la catalana d'aquells anys i a autors com Carles Soldevila, que, l'any 1929 també, va publicar *Fanny*, o com Sebastià Sánchez-Juan i Plàcid Vidal, que també anaven a la tertúlia de Sastre. I sobretot, que no tingui en consideració Ramon Xuriguera, que, a part del llibre dels *Verbs catalans conjugats*, va ser també novel·lista i que era amic de Perucho.

Darrere d'*Ícar o la impotència* hi ha, evidentment, la Barcelona postnoucentista de finals del anys vint, l'època en què va començar a fructificar la primera generació de novel·listes catalans de categoria. Artur Perucho no va ser el que va excel·lir més, però sí que va ser un d'ells.

A la segona part, malgrat que sigui molt més curta, *Ícar o la impotència* decau. És com si Perucho hagués volgut desfer-se de pressa de la novel·la. I el final és tan forçat com algunes de les primeres novel·les de Mercè Rodoreda, aquelles que va publicar als anys trenta i que no volia que es reeditessin. Unes i altres, però, són més uns primers intents que no pas uns intents fallits. Això és el que em sembla que és *Ícar o la impotència*. *

Artur Perucho
va escriure la seva
única novel·la quan
feia de corresponal
a París / ARXIU

ÍCAR O LA IMPOTÈNCIA
Artur Perucho

Introducció i edició:
Josep Palomero.
Editorial: Institució
Alfons el Magnànim
València, 2017
Pàgines: 264
Preu: 16 euros